

Gosp. Klun zahteva, da se za Kranjsko določita dva nova mandata, sicer bodo slovenski poslanci glasovali proti predlogu. Tudi opozarja na protislovje v načrtu. Priznava se namreč volilna pravica vsem samovlastnim avstrijskim državljanom, odreka se pa v družini stoječim osebam. Po Taaffejevem načrtu je to bilo opravičeno, ker bi bila gospodar in hlapec volila v enem in istem razredu. Ta pomislek pa odpade v novem razredu z občno volilno pravico. Tudi ni zadovoljen, ako bode vlada naredbenim potom razdelila volilne okraje; to se naj zgodi s postavo, da se izključi vsaka nepripravnost. Pod temi pogoji hoče glasovati za nadrobno razpravo.

Cerkvene zadeve.

Sv. misijon v Konjican.

(Konec.)

Predno poročam o slovesnem sklepu slovenskega misijona, moram omeniti dveh prelepih svečanostij, ki nam bodo dolgo ostale v blagem spominu. V petek popoldne se je prav slovesno izpostavilo presv. Rešnje Telo. Čast. o. Doljak so imeli navdušen govor. Cerkev je bila do zadnjega kotiča natlačena ljudij, ki so ihté poslušali do srca segajoče besede. Ko začnejo pridigar prositi milega Jezusa odpusčenja zavoljo prevelike nečasti, ki se mu godi v najsv. zakramentu oltarja, pokleknilo je ednajst čč. mašnikov, z gorečimi svečami v rokah, pred Jezusa v presv. R. T., da bi ga s pridigarjem vred prosili usmiljenja. Pri tem prizoru pač ni ostalo suho nobeno oko.

V soboto popoldne pa so imeli č. o. Vrhovec podoban govor v slavo Marijino. Ko so pridigo skončali, smo molili pred izpostavljenim presv. R. T. litanije M. Božje, potem smo pa pevaje prenesli podobo Lurške M. B. iz stare cerkve v kapelo Rožnovenske Kraljice, da smo jo tam postavili na oltar sv. Nikolaja. Tako smo pridobili v cerkvi primeren prostor za sv. misijonski križ. Skušnja namreč uči, da ljudje rajši obiskujejo misijonske križe po cerkvah, kakor na javnih prostorih zunaj cerkv.

V nedeljo, na praznik sv. Družine se naša cerkev od ranega jutra do poznega večera ni izpraznila. Čeravno so bili čast. o. Doljak pravočasno oznanili, da naš mil. knezoškof v tej trdi zimi ne morejo k nam priti, se je bil vendar glas raznesel, da pridejo višji pastir ta dan v Konjice. Zato je ljudstvo v brezbrojnih trumah vrelo k sklepu našega slovenskega sv. misijona. Ta je bil nastavljen že na drugo popoldansko uro, ker ob petih zvečer se je imela začeti posebna pobožnost z nemškimi pridigami.

Menim, da le našim zvestim angelom varihom se imamo zahvaliti, da se pri toliki gneči ni prigodila najmanjša nesreča. Pred vsem se je sv. misijonski križ na velikem oltarju blagoslovil, potem se je pa v častiljivi procesiji prenesel na starinski oltar sv. Križa v »stari cerkvi«. Tej slovesnosti je sledil sklepni misijonski govor, pri katerem je vsa cerkev ponavljala na ves glas krstno obljubo in je delala dobrih sklepov za bodoče življenje. Z litanijami in zahvalno pesmijo: »Te Deum« je bil naš slovenski sv. misijon sijajno sklenjen. Drugo jutro smo še opravili običajne zadušnice za rajne farane in njih rajne dušne pastirje.

Kakor sem že omenil, smo se še tisto nedeljo večer zopet zbrali v cerkvi, ker se je začel nemški misijon ali tridnevnik.

Prav ganljivo je bilo, ko je v torek, dne 28. jan., šestnajstletna Konjičanka Adelheid Dörfel slovesno se

odpovedala od Lutrove krivovere ter se radostna povrnila v naročje sv. katoliške cerkve. Z nežnokrepkim glasom je molila katoliško veroizpovedanje in je med sv. mašo prejela prvokrat sv. obhajilo. Veleč. gospod nadžupnik, ki so spreobrnjenko pripravljali na ta prevažni korak, so imeli v začetku prepomenljivih obredov in pred sv. obhajilom primeren nagovor do svatovskih opravljene svoje nove ovčice, kakor tudi do mnogoštevilno navzočih prebivalcev trga konjiškega.

V sredo, dne 29. jan. ob 6. zvečer se je prav slovesno zaključil ta nemški sv. misijon, ki je obrodil mnogo dobrega sadu. — Častita oo. misijonarja sta se dne 30. jan. odpeljala od nas, a nauki, katere sta nam delila, mir, katerega sta nam oznanjevala, milosti, ki sta nam jih prinesla, vse to naj ostane vedno med nami! Konečno naj izrekam stoterno zahvalo čč. misijonarjema, kakor vsem, ki so se z nami toliko trudili o sv. misijonu. Bog bodi vsem preobilni plačnik! Konjican.

Gospodarske stvari.

Kako je zdaj z našim vinogradarstvom v gospodarskem oziru?

(Spisal J. Bele.)

(Konec.)

Leta 1891. se je uvažalo v Avstrijo za 0.9 milijonov goldinarjev vina, leta 1893. pa že za 11.4 milijonov goldinarjev, torej za 10.5 milijonov goldinarjev več, kakor prej. Ta denar gre v inozemstvo. Leta 1888. se je prišlo v Avstrijo za izvažanje vina v inozemstvo 8. milijonov goldinarjev, leta 1893. pa le 5.2 milijonov. Gre torej vedno več denarja iz države za uvažanje vina, kakor ga pride v njo za izvažanje. To so razmere, ki vendar le nekoliko uplivajo na neugodnost trgovinske bilance. Ako bi se več vina pridelalo, postalo bi vino primeroma ceneje, pa porabilo bi se ga tudi primerno več, a lepi denar, ki gre sedaj ven, ostal bi doma.

Uzrok, da se toliko vina uvažuje, je poleg carinskih razmer tudi pridelovanje manjše množine vina v zadnjih letih, vsled strupene rose in pa vsled trtne uši, razun tega vsled po trtni uši pouzročeno pomanjkanje vina v sosednih deželah in tem primerno višje cene.

Poleg tega, da morajo naši vinogradarji izboljšati način svojega gospodarstva, imajo se v novejšem času boriti še z novimi sovražniki, s strupeno roso in trtno ušjo. Ti so že sila škode napravili vinogradarjem, ki se nečejo z napredkom sprijazniti, pridnim so pa celo koristili; kajti cene vina so sorazmerno skočile in tisti, ki je o pravem času jel ameriške trte šaditi, ali o pravem času proti strupeni rosi škropiti, ima dokaj dobička. V škropljenju proti strupeni rosi, v novih nasedih z ameriškimi trtami imajo vinogradniki že odločne dokaze, kako dobro je, ako človek izkorišča za svoje gospodarstvo nauke napredka. To je pa vse le še kaj majhen odlomek umnega vinogradarstva. Koliko še se mora izboljšati!

Prvi pogoj dobrih uspehov kmetijstva ali vinogradarstva je gnojenje. Kdor ne gnoji dovoljno, bode le malo žel, malo obiral. Ako pa ta ali oni kmetovalec kaj čita o gnoju in gnojenju, ali ako posluša tozadevno predavanje, pokimuje z glavo, pa si misli, to sam dobro vem, kaj gnoj pomeni, pa neha brati ali pa obrne predavajočemu hrbet ter odide. Poglejmo pa v njegovo gospodarstvo! Živino že tako krmi, da ne more biti gnoj mnogo vreden, pa tudi od živine nima pravega uspeha, a z gnojem pa tako ravna, da predno ga spravi na polje ali v vinograd, ostane le še nekoliko blatnega

stelja brez velike hranine vrednosti za rastline. Veliko takega gnoja pa ne stori to, kar stori le majhen del dobro hranjenega gnoja.

Kaj pa je z mešanim gnojem, kako redko se ta pripravlja in celo redko po umnih načelih? Kaki pred-sodki vladajo proti umetnim gnojilom, vsakdo jih prej zavrže, predno jih poskusi! In vendar tak poskus le malo stane, pa more zelo veliko dobička za prihodnost donosati. Krmiljenje živine, ravnanje z gnojem, naprav-ljanje mešanega gnoja, umetna gnojila itd. je poglavje umnega gospodarstva, ki tudi zelo na vinogradarstvo upliva. Ravno kar se gnojenja tiče, so kmetijske vede v zadnjem času najbolj napredovale, in tega se morajo gospodarji posebno učiti. Stroški, ki so v zvezi z zbolj-šanjem rastlinske hrane gnoja, so primeroma tako nez-natni in se tako hitro izplačajo, da jih pač more vsak gospodar prenašati, in le malomarnost je kriva, da se tu tako malo in redko zboljšuje.

Poleg dobrega gnojenja je treba boljše obdelovanje, da se dohodki vinogradov zvišajo. Če pri nasadu je treba zemljo globoko prekopati, trse v redu saditi, zem-ljo pridno rahljati, trte prav izgojevati, obrezovati, tre-biti itd.

Vrste ali sorte trsa so sila velicega pomena. Za vse to veljajo splošna pravila, pa glede nekaterih posa-meznostij se ta pravila tudi nekoliko preminjajo vzpo-red krajevnih razmer. Vinogradarstvo se torej ne sme v vsakem kraju naslanjati le na trdno šablono, temveč morajo se glavna načela prikrejevati posebnim razme-ram. To vse naj pa se vinogradarji učé, saj se jim ponuja zato kaj pogosta prilika!

Učé se lahko iz knjig, sploh podučnih spisov. Se ve, kar se teh tiče, naj bodo včasih previdni; kajti ni vedno vse dobro, kar je tiskano. V novejšem času se je pa tudi mnogo izkušenj nabralo, in marsikaj, kar je pred leti veljalo kot dobro, dandanes več ne velja. Ko-liko novih izkušenj imamo glede ameriških trt! Pred par leti so se še smatrale vrste, ki dandanes nič ne veljajo, kot jako dobre. Isto velja o načinih cepljenja itd.

Da imajo vinogradarji priliko se z napredkom v kmetijskem gospodarstvu seznaniti, ustanovil se je po-tovalni kmetijski poduk, katerega naj bi se bolj udele-ževali, kakor se to do sedaj godi. Ta ima namen go-spodarjem ne le načela umnega vinogradarstva tolma-čiti, temveč jih tudi svariti pred podjetji, ki jim bi znala biti v kvar.

Razun tega naj bi se pa gospodarji tudi bolj učili iz lastnih izkušenj. Kar slišijo ali čitajo, naj bi v malem poskušali ter opazovali in uspeh za-se izkoristili, pa tudi sosedom priobčili. Bralna društva, v katerih si kmetovalci lahko po ceni dobrih knjig nabavijo, in si lahko v marsikaterem oziru pridobé dobrih naukov, naj bi služila tudi večkrat za razpravljanje izkušenj med kmetovalci samimi. Eden pove to, drugi drugo, kar je izkusil, in eden od družega se kaj uči, ter dobiva ye-selje do napredka. Ako si bodo pridobljene dobre nauke izkoristili, potem se bode pa sigurno dosegel smoter, namreč večji dohodki, in ne bode se več treba štajar-skim vinogradarjem sramovati pred vinogradarji Nižje-Avstrijske. Tako morejo vinogradarji tudi kmalu obo-gateti, ako se jih spremlja božji blagoslov.

Sejmovi. Dne 29. febr. v Cirkoveah, na Bregu pri Ptuj (za svinje), v Slov. Gradcu in Poličanah (za svinje). Dne 2. marca v Marenbergu (za konje), na Planini in v Poličanah. Dne 3. marca na Vranskem, v Oplotnici, Lučanah, Ljutomeru, Račah (za konje), v Radgoni in Mariboru (tudi za konje). Dne 4. marca na Ptuj in v Imenem (za svinje). Dne 5. marca na Bregu pri Ptuj (za svinje). Dne 6. marca pri Sv. Petru pod Sv. gorami in na Spod. Polskavi (za svinje).

Dopisi.

Iz Celja. (Cerkvena vest.) Zamuje tri dni pred pepelnico je bilo v župnijski cerkvi sv. Danijela izpo-stavljeno presv. R. Telo. Pobožni verniki so z veseljem in v obilnem številu dohajali molit in počastit presv. Rešnjega Telesa, kakor tudi v jutro in popoldne poslušat pridige o sv. obhajilu. — V Marijini cerkvi imajo pa nemški župljani vsaki petek postne pridige, katere je prevzel častiti o. Liensberger iz Jezusove družbe, superior v Ljubljani. — Dne 5. marca pa se začne obnovenje sv. misijona v župnijski cerkvi, vodila je bosta častita oo. Doljak in Vrhovec. Daj Bog, da bi veliko semena božje besede padlo na rodovitno zemljo!

Iz Makol. (Pri letošnji občinski volitvi) so bili pri nas zopet izvoljeni sami narodni možje. Čast in breme županstva je prevzel spet naš zaslužni gosp. Jerman in sicer — četrtočas. Izvolil se je enoglasno, kar nam pač dobro spričuje, kako ga občani čislajo. Nekateri znani renegati bi se ga sicer radi znebili in hoteli so preprečiti njegovo izvolitev s tem, da so baje kmetom pravili: »Ako ga še enkrat volite, tako da bo čez 12 let županoval, dasti mu morate penzijo!« — toda vse zastoj! Ure nasprotnega gospodarstva so potekle! Mi se veselimo, da ostane gospod Jerman župan. On je vnet za blagor občine, ki je res s plačili preobložena. Kolikokrat poseže v svoj lastni žep, da jo obvaruje ko-likor mogoče izdatkov. Ravno zaradi — skoraj bi rekel — prevelike štedljivosti menda še ni nadomestil nemškega pečata s slovenskim, — kar se bo pa kmalu zgodilo. Da je pa gosp. Jerman vrl narodnjak, kaže nam pač to, da se je začelo z njegovim županstvom tudi slovensko uradovanje, in da se pri občini rabi načeloma domači slovenski jezik. — Koncem se omenimo, da je g. Jerman obhajal oni teden v izvoljenem krogu svojo srebrno poroko. Želimo mu še mnogo let, da bi še dolgo tako krepostno načeloval našemu krasnemu kraju!

Od Savinje. (Za vso žalsko župnijo) je bil letošnji pust prav žalosten; tri mrlice smo imeli v zad-njem tednu in vsi trije so umrli na pustni torek. — Na pustni ponedeljek in torek smo imeli v žalski župni cerkvi celi dan izpostavljeno presv. Rešnje Telo. Verni so se v obilnem številu udeleževali te pobožnosti. Ob-žalovati pa moramo, da se je dovolilo med tem časom, ko se verni zbirajo v cerkvi ter opravljajo svojo po-božnost »šemam« razsajati po žalskem trgu. Posebno žalostno je bilo na pustni torek. Od 4. do 1/2. ure je bila oznanjena pobožnost za šolarje; toda le malo jih je bilo v cerkvi, večina je divjala po trgu ter gledala seme. Vprašali bi pač lahko, kdo je kriv, da imamo tako razuzdane in malovredne otroke? — Obžalovati pa moramo tudi, da se je pustilo šemam razsajati po Žalcu celo na pepelnično sredo; obžalovati moramo to tem bolj, ker je črna zastava oznanjevala, da žaluje celi žalski trg in vsa okolica po nepozabljivem možu — Francu Kovaču! Se-li take nerednosti ne dajo odpraviti?

Iz Zalca. (Blagemu učitelju v spomin.) Dne 18. febr. je umrl po dolgotrajni bolezni obče spoštovani in priljubljeni nekdanji nadučitelj žalski, gosp. Franc Kovač. Rojen je bil v Vojniku leta 1818. ne sicer od bogatih, toda pobožnih starišev; šolo je obiskoval doma, pozneje v Celju pripravnico in leta 1835. postal je učitelj. Prvo službo je opravljal v neki grajščini na Bi-zeljskem; kmalu potem prišel je v Dobrno, vas na Ko-roškem. Leta 1837—41 je bil podučitelj v Žalcu; v tem času je bil nekaj časa tudi v Grižah učitelj. Leta 1841. je postal samostalen učitelj na Polzeli in leta 1848. prišel kot nadučitelj v Zalec in je tukaj služboval do leta 1872.; zaradi slabega zdravja moral je iti v pokoj. Med svojimi prijatelji in učenci si je kupil hišico in tukaj v